

POSTANOWIENIE

28 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 28 listopada 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko K.K. i J.K.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej K.K. i J.K.
od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie
z 16 grudnia 2022 r., IV Ca 2198/19,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanych na rzecz powódki kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwany odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2022 r. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie - orzekając na skutek apelacji powoda S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. - zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie pierwszym utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany przeciwko pozwanym K. K. i J.K. przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie w postępowaniu nakazowym w dniu 23 grudnia 2014 r. w sprawie o sygn. I Nc 2142/14, uchylił punkt drugi oraz orzekł o kosztach postępowania za obie instancje.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanych. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołali się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Zdaniem skarżących w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie: „czy sąd odwoławczy mając na uwadze art. 368 § 1 ust. 4 oraz § 1² k.p.c. może według swego uznania dopuszczać zawnioskowany przez skarżącego dowód m.in. z dokumentów w sytuacji, gdy ponad wszelką wątpliwość mógł on taki dowód zgłosić przed Sądem pierwszej Instancji, zwłaszcza gdy druga strona podnosiła zarzut, który mógłby być obalony w następstwie przeprowadzenia takiego dowodu?”.

Ponadto w ocenie skarżących skarga jest oczywiście uzasadniona, wobec naruszenia przez Sąd Okręgowy w sposób oczywisty art. 10 prawa wekslowego oraz art. 368 § 1 ust. 4 oraz § 1² k.p.c., co skutkowało wydaniem przez ten Sąd wadliwego wyroku.

Wynika to z faktu, że sąd odwoławczy zmienił wyrok Sądu I instancji i uwzględnił powództwo w oparciu o dowody, które powód zgłosił dopiero wraz z apelacją. Dowodami tymi były przedłożone przez powoda pełnomocnictwa A. Z. do zawarcia umowy leasingu oraz B.E. i M.A. do wypowiedzenia umowy leasingu. Dopuszczenie przez Sąd odwoławczy takich dowodów było wedle skarżącego niedopuszczalne, albowiem w realiach sprawy nie zezwalał na to art. 368 § 1 ust. 4 oraz § 1¹ k.p.c. Sąd Okręgowy dopuszczając takie dowody bez wątpienia naruszył zatem art. 368 § 1 ust. 4 oraz § 1² KPC, co miało decydujący wpływ na wynik sprawy.

Ponadto, Sąd Okręgowy w sposób oczywisty naruszył art. 10 Prawa wekslowego. Weksel został bowiem wypełniony na kwotę 71 006,67 zł zgodnie z deklaracją wekslową w sytuacji, gdy waluta umowy, której wykonanie miał zabezpieczać wyrażona została w CHF.

Powód – w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do

kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia. Zagadnienie ma cechować się istotnością, czyli być doniosłe z uwagi na rangę zawierającego się w nim problemu prawnego oraz jego znaczenie wykraczające poza potrzeby rozstrzygnięcia sprawy, w której wniesiono skargę (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). Nie istnieje przy tym istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia oraz wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl.; z 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, niepubl.; i z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych wymagań.

Skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania ograniczyli się do sformułowania wątpliwości, nie przeprowadzając żadnego pogłębionego wywodu prawnego z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła swoich wątpliwości dla wykazania, że stanowi ono istotne zagadnienie prawne. Argumentacja pozwanych jest ogólnikowa, jednostronna i ogranicza się do przedstawienia własnego poglądu prawnego w opozycji do stanowiska Sądu drugiej instancji. Nie wykazuje zatem, że w sprawie ujawniło się zagadnienie wykładnicze o problemowym czy precedensowym charakterze, którego wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa.

Silnie kazuistyczny sposób ujęcia zagadnienia prawnego wskazuje, że nie ma ono charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz jest osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl. oraz z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.). Skarżący nie formułują nowych, dotąd nie rozstrzygniętych problemów wykładniczych, lecz zarzucają Sądowi Okręgowemu nieuzasadnione – ich zdaniem dopuszczenie dowodów zawnioskowanych przez powoda w apelacji.

Ponadto problematyka, o której mowa we wniosku dotyczy w istocie nie art. 368 § 1 ust. 4 oraz § 1² k.p.c., które odnoszą się do obowiązków spoczywających na podmiocie składającym apelację, a art. 381 k.p.c., który dotyczy zasad dopuszczania nowych dowodów przez Sąd odwoławczy, i który nie stał się podstawą zarzutu w skardze kasacyjnej.

W doktrynie i orzecznictwie na tle tej regulacji dominuje pogląd, że ustawodawca przyznał sądowi odwoławczemu swobodę w podjęciu decyzji, czy pominąć nowe fakty i dowody, jeśli strona miała możliwość zgłoszenia ich na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego. Swoboda ta jest jednak ograniczona możliwością wykazania przez stronę potrzeby ich późniejszego zgłoszenia. Przepis ten nie może jednak stanowić przeszkody do wyjaśnienia okoliczności istotnych do prawidłowego rozstrzygnięcia sporu. W konsekwencji prekluzji dowodowej z niego wynikającej nie można traktować bez uwzględnienia *ratio legis* przepisów ją formułujących. Sąd drugiej instancji – stosownie do okoliczności konkretnej sprawy - nie powinien zatem pomijać nowych faktów i dowodów zgłoszonych w apelacji, jeżeli o potrzebie ich powołania strona dowiedziała się z uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Ponadto, przewidziane w art. 381 k.p.c. ograniczenie zgłoszenia nowych faktów i dowodów przez stronę nie ma żadnego znaczenia dla podjęcia przez sąd apelacyjny inicjatywy dowodowej z urzędu (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2004 r., V CK 288/04, niepubl.; z 24 czerwca 2009 r., I CSK 447/08, niepubl.; i postanowienie Sądu Najwyższego z 8 listopada 2000 r., III CKN 380/00, niepubl.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy natomiast rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego

z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza lakonicznego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania - w zakresie w jakim został oparty na przesłance kasacyjnej o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - nie pozwala przyjąć, by skarga była – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona.

Skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona w zakresie zarzutu naruszenia art. 368 § 1 ust. 4 oraz § 1¹ k.p.c. Przepis ten nie dotyczy bowiem obowiązków spoczywających na sądzie odwoławczym, a Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany podstawami skargi i nie może wykraczać poza te granice (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Niezależnie od powyższego nie można jednocześnie twierdzić, że rozstrzygnięcie sądu jest oczywiście wadliwe i sugerować, że w sprawie wystąpiło istotne zagadnienie prawne, pozostaje to bowiem w logicznej sprzeczności (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2012 r., III UK 60/11, niepubl.).

Ponadto, w skardze kasacyjnej nie można skutecznie zarzucać dopuszczenia przez Sąd spóźnionych twierdzeń lub dowodów, mimo nie spełnienia w okolicznościach sprawy przesłanek, które w świetle - między innymi art. 381 k.p.c. - uzasadniają uwzględnienie takich twierdzeń lub dowodów (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2019 r., II CSK 353/18, OSNC 2020, nr 6, poz. 51).

O oczywistej zasadności skargi nie przekonuje także zarzut naruszenia art. 10 Prawa wekslowego, skarżący nie wykazali bowiem, że walutą rozliczeń nie mógł być PLN w świetle łączących strony ogólnych warunków umów, do których odwoływał się powód.

Wyniód zawarty w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, sprowadzał się zatem do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, nie zaś wykazania, że popełnione przy jego ferowaniu uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2023, poz. 1964, ze zm.).

[A.T.]

[a.ł.]